

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu: Źródła do średniowiecznych dziejów Węgrów od początków do tzw. Złotej Bulli króla Andrzeja II (1222) (2900-MK2-ZŚDW)

Nazwa w języku polskim:

Nazwa w jęz. angielskim:

Dane dotyczące przedmiotu:

Jednostka oferująca przedmiot: Wydział Historii
Przedmiot dla jednostki: Wydział Historii
Cykl dydaktyczny: Semestr letni 2022/23
Koordynator przedmiotu cyklu: dr Piotr Okniński

Domyślny typ protokołu dla przedmiotu:

Zaliczenie na ocenę

Język wykładowy:

polski

Skrócony opis:

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z podstawowymi źródłami do studiowania wczesnych dziejów Węgrów i Węgier, ich typami i dziejami badań nad tymiże źródłami. W skład tych źródeł wchodzi m. in. relacje perskich i arabskich pisarzy, dzieła cesarzy bizantyjskich, (i pierwsze i drugie w przekładzie angielskim, ew. rosyjskim); roczniki zachodnio europejskie i ruskie, oraz od w. XI dokumenty, legendy i kroniki węgierskie. Celem przedmiotu jest oprócz źródeł spisanych zapoznanie się z źródłami heraldycznymi, sfragistycznymi, numizmatycznymi i ikonograficznymi w danym okresie. Podczas zajęć słuchacze mogą się zapoznać nie tylko z źródłami, lecz ze wczesnymi dziejami Węgier, oraz z dyskusjami prowadzonymi przez węgierskich i zagranicznych badaczy epoki w ostatnich latach, z tradycyjnymi edycjami, oraz z internetowymi bazami danych w zakresie węgierskich źródeł średniowiecznych.

Opis:

Zalecana jest podstawowa umiejętność czytania literatury po angielsku (ew. czytania tekstów źródłowych po łacinie, o ile jest to wymagana również na innych zajęciach mediewistycznych).

Literatura:

Orsolya Falus, Szpitalne zakony rycerskie w czasach Arpadów na Węgrzech, Zabrze, Tarnowskie Góry, Połomie, 2019.
Ryszard Grzesik: Od składania ofiar własnym bogom do „sancti reges et duces” czyli Arpadów przygoda z sacrum, „Historia Slavorum Occidentis” czasopismo historyczne” 2016, nr 2, s 149-162.
Ryszard Grzesik: Polska Piastów i Węgry Árpádów we wzajemnej opinii (do 1320 roku), Warszawa, 2003.
György Györffy: Święty Stefan I król Węgier, Warszawa, 2003. (fragm.)
James Powell: Anatomy of a crusade, 1213-1221, Philadelphia, 1986.
Steven Runciman: Dzieje wypraw krzyżowych. T. 3, Królestwo Akki i późniejsze krucjaty, przeł. [z ang.] Jerzy Schwakopf ; posłowiem opatrzył Benedykt Zientara, Warszawa, 1997. s. 23.24 i 147-150.
Lesław Spychała: Qui... Ungros Agarenos putant, loga via errant”. W kwestii średniowiecznych poglądów na origo Hungarorum, Wrocław, 2001, s. 103-131.
Stanisław Sroka, Historia Węgier do 1526 roku w zarysie, Bydgoszcz, 2000, s. 9-42.
Stanisław Sroka: Węgry, (seria Początki państw), Poznań, 2015. (fragm.)
Wincenty Swoboda: Anonymus notarius Belae regis Hungariae, [w:] SSS t. 7, cz. 2, Wrocław-Warszawa-Kraków, 1986, s. 365-367.

Efekty uczenia się:

Student zna ważniejsze wydarzenia, procesy historyczne, ważniejszych aktorów historycznych i ich rolę, oraz chronologię tychże, Student się orientuje, do jakich źródeł się sięga przy studiowaniu powyższych, jakie są nurty badań nad źródłami, i społeczne.

Metody i kryteria oceniania:

Aktywny udział w dyskusjach podczas zajęć, odpowiedzi ustne na pytania pod koniec programu przedmiotu w związku z przekazanym i przeczytanym materiałem.

Rodzaj przedmiotu

fakultatywne

Dane dotyczące przedmiotu cyklu:

Domyślny typ protokołu dla przedmiotu cyklu:

Zaliczenie na ocenę

Szczegóły zajęć i grup

Konwersatorium (15 godzin)

Dane grup zajęciowych

Grupa numer 1

Opis grupy

prof. Laszlo Tapolcai

Literatura:

Literatura zalecana do wczesnych dziejów Węgier (wszystkie pozycje niniejszego zestawienia literatury i źródeł są dostępne albo w Bibliotece WH UW, albo na sieci internetowej):

Orsolya Falus, Szpitalne zakony rycerskie w czasach Arpadów na Węgrzech, Zabrze, Tarnowskie Góry, Połomie, 2019.

Ryszard Grzesik: Od składania ofiar własnym bogom do „sancti reges et duces” czyli Arpadów przygoda z sacrum, „Historia Slavorum Occidentis: czasopismo historyczne” 2016, nr 2, s. 149-162

Ryszard Grzesik: Polska Piastów i Węgry Árpádów we wzajemnej opinii (do 1320 roku), Warszawa, 2003.

György Györffy: Święty Stefan I król Węgier, Warszawa, 2003

James Powell: Anatomy of a crusade, 1213-1221, Philadelphia, 1986.

Steven Runciman: Dzieje wypraw krzyżowych. T. 3, Królestwo Akki i późniejsze krucjaty, przeł. [z ang.] Jerzy Schwakopf ; posłowiem opatrzył Benedykt Zientara, Warszawa, 1997. s. 23-24 i 147-150.

Lesław Spychała: Qui... Ungros Agarenos putant, loga via errant”. W kwestii średniowiecznych poglądów na origo Hungarorum, Wrocław, 2001, s. 103-131.

Stanisław Sroka, Historia Węgier do 1526 roku w zarysie, Bydgoszcz, 2000, s. 9-42.

Stanisław Sroka: Węgry, (seria Początki państw), Poznań, 2015

Wincenty Swoboda: Anonymus notarius Belae regis Hungariae, [w:] SSS t. 7, cz. 2, Wrocław-Warszawa-Kraków, 1986, s. 365-367.

Źródła do wczesnych dziejów Węgier:

Annales Hildesheimenses, US MGH [8.] Georgius Waitz (ed.), Hannoverae, 1878.

Anonimowego notariusza króla Béli Gesta Hungarorum, R. Grzesik (wstęp i przyp); Aleksandra Kulbicka, Krzysztof Pawłowski, Grażyna Wodzinowska-Taklińska (tłum.), Kraków, 2006.

Az Aranybulla (ed.) Géza Érszegi, [w:] Gábor Farkas (red.) Fejér Megyei Történeti Évkönyv 6, Székesfehérvár, 1972. s. 14-19.

A Tihanyi apátásg alapítólevele 1, Budapest, 2014. s. 58-63. (Dokument fundacyjny opactwa Benedyktynów w Tihany)

Constantine Porphyrogenitus De administrando imperio / Greek text ed. by Gy. Moravcsik ; English transl. by R. J. H. Jenkins. Budapest, 1949.

Cosmae Pragensis Chronica Boemorum (ed. Bertold Bretholz, Wilhelm Weinberger), SRG NS t. 2, Berlin, 1923.

Galli Anonymi Cronica et gesta ducum sive principum Polonorum (ed. Karol Maleczyński), MPH ns t. 2, Kraków, 1952.

Ibn Rusta, Izwiestija o Chozarach, Burtasach, Bolgarach, Madiarach, Sławianach i Russach, St. Petersburg, 1869. s. 25-27.

Kronika Thietmara, tł. z łac, wstęp i przyp. M. Z. Jedlicki, Kraków, 2005.

Legenda SS. Zoerardi et Benedicti. Praefatus est, textum recensuit, annotationibus instruxit Emericus Madzsar, in: Emericus Szentpétery (ed.) Scriptorum rerum Hungaricarum vol. II, Budapestini, MCMXXXVIII, 347-361.

Legenda S. Stephani regis maior, minor, atque legenda ab Hartvico episcopo conscripta. Praefata est, textum recensuit, annotationibus instruxit Emma Bartoniek, in: Emericus Szentpétery (ed.) Scriptorum rerum Hungaricarum vol. II, Budapestini, MCMXXXVIII, 363-440.

Legenda S. Emerici ducis. Praefata est, textum recensuit, annotationibus instruxit Emma Bartoniek, in: Emericus Szentpétery (ed.) Scriptorum rerum Hungaricarum vol. II, Budapestini, MCMXXXVIII, 441-460.

Legenda S. Gerhardi episcopis. Praefatus est, textum recensuit, annotationibus instruxit Emma Emericus Madzsar, in: Emericus Szentpétery (ed.) Scriptorum rerum Hungaricarum vol. II, Budapestini, MCMXXXVIII, 461-506.

Legenda S. Ladislai regis. Praefata est, textum recensuit, annotationibus instruxit Emma Bartoniek, in: Emericus Szentpétery (ed.) Scriptorum rerum Hungaricarum vol. II, Budapestini, MCMXXXVIII, 507-527.

Povest' Vremennyh Let, t. I, (ed. D. S. Lihačov), Moskwa-Leningrad, 1950.

P. magistri, qui Anonymus dicitur, Gesta Hungarorum, Praefatus est, textumque recensuit, annotationibus instruxit Ae.

Jakubovich, annot. exegeticas adiecit D. Pais, in: Emericus Szentpétery (ed.) Scriptorum rerum Hungaricarum vol. I, Budapestini, MCMXXXVII, 13-117.

Widukindi monachi corbeiensis Rerum gestarum Saxoniarum libri tres, post Georgium Waitz recognovit Karolus Andreas Kehr, Hannoverae, Lipsiae, 1904.

Zakres tematów:

1. Wstęp (najstarsze dzieje Węgrów od ich wędrówki do panowania króla Andrzeja II)
2. Wczesne źródła (arabskie, bizantyjskie i frankijskie, słowiańskie) o Węgrach (IX-pocz. X w.) (Ibn Rusta, Leon Mądry, Konstantyn Porfirogeneta, Roczniki Król. Fr., Roczniki Fuld. Legendy Pannońskie - św. Konstantyna i Metodego)
3. Źródła do dziejów węgierskich wypraw wojennych do krajów Europy (do r. 972)
4. Źródła z okresu kształtowania się państwa i kościoła węgierskiego, pierwsze dokumenty węgierskie (do końca XI w)
5. Pierwsze źródła narracyjne: legendy świętych (XI-XII w)
6. Kroniki, gesta i roczniki XII wieku: P. dicti magistri Gesta Hungarorum, Kronika Galla Anonima, Kosmasa Kronika Czechów, PVL
7. Źródła heraldyczne, sfragistyczne, numizmatyczne i ikonograficzne na terenie średniowiecznych Węgier.
8. Źródła do dziejów panowania Andrzeja II (wyprawa krzyżowa do Ziemi Świętej, Złota Bulla)

Metody dydaktyczne:

Sposób pracy ze studentami: interaktywny wykład, analiza tekstu źródłowego, dyskusja w grupie.

Prowadzący grupy:

Laszlo Tapolcai

Przynależność do grup przedmiotów w cyklach:

Opis grupy przedmiotów	Cykl pocz.	Cykl kon.
Przedmioty Historii II st., Źródłoznawstwo i specjalistyczne narzędzia warsztatu badawczego histor. (2900-H-M-K2)	2022	
Przedmioty Historii II stopnia (2900-H-M)	2022	
Przedmioty Historii I stopnia, fakultatywne (2900-H-L-FAKUL)	2022	

Punkty przedmiotu w cyklach:

<bez przypisanego programu>			
Typ punktów	Liczba	Cykl pocz.	Cykl kon.
Europejski System Transferu i Akumulacji Punktów (ECTS)	4	2021	